

Aan de gemeenteraad

Behandeld door	Blomaard	Datum	12 november 2024
Doorkiesnummer	14030	Kenmerk	12802940
E-mail	rosalie.blomaard@utrecht.nl	Onderwerp	Uitkomsten BO Leefomgeving en BO MIRT 2024
Bijlage(n)	1	Beleidsveld	Ruimtelijke Ordening en Mobiliteit

Geachte leden van de raad,

Hierbij informeren wij u over de uitkomsten van zowel het Bestuurlijk Overleg Leefomgeving Noordwest (BOL) als het Bestuurlijk Overleg Meerjarenprogramma Infrastructuur, Ruimte en Transport Noordwest (BO MIRT) op 7 november jl.. Op 11 oktober 2024 bent u per [raadsbrief](#) geïnformeerd over onze inzet tijdens deze bestuurlijke overleggen. In deze brief geven we u een nadere toelichting over deze voor ons belangrijke onderwerpen tijdens het BO MIRT 2024. De in het BO Leefomgeving en BO MIRT gemaakte afspraken zijn door het Rijk verwoord in de [Tweede Kamerbrief Uitkomsten BOL's 2024](#) (VRO) en [Tweede Kamerbrief BO's MIRT 2024](#) (IenW), deze worden besproken in het Kamerdebat op 25 november 2024.

Propositie Groot Merwede en Rijnenburg aangeboden

Samen met de regio hebben we tijdens het BO MIRT een propositie aangeboden aan het Rijk om een volgende stap te zetten in de ontwikkeling van Groot Merwede en Rijnenburg (zie bijlage). Groot Merwede en Rijnenburg vormen met 75.000 nieuwe woningen samen de grootste woningbouwlocatie van Nederland. Voor de aanleg van een gebied ter grootte van een stad als Den Bosch is een snelle en hoogfrequente ov-ontsluiting in de vorm van de Merwedelijn een absolute randvoorwaarde. Na afloop van het BO MIRT hebben de Ministers van IenW en van VRO de propositie in ontvangst genomen. De minister van VRO heeft toegezegd met ons mee te denken hoe we tot gefaseerde financiële afspraken kunnen komen voor dit soort grootschalige ontwikkelingen.

Het doel van de propositie is om met dit kabinet tot een afspraak te komen over een ophoging van het budget voor de maatregelen uit de MIRT-verkenning ov en wonen. Zoals in het [tussenbericht](#) van de MIRT-verkenning ov en wonen is gemeld, is er nog geen gezamenlijk voorkeursalternatief gevonden dat technisch maakbaar is, binnen het huidige beschikbare budget past en voldoende doelbereik heeft. Daarom is een verdiepingsfase ingelast van een jaar. Al tijdens het BO MIRT van 2022 was duidelijk dat de financiële reservering van 1,225 miljard die Rijk en regio op dat moment maakten, niet toereikend was voor een volwaardig voorkeursalternatief. Parallel aan de verdiepingsfase zijn we dan ook samen met het Rijk op zoek naar extra middelen.

Het nieuwe kabinet heeft in het regeerprogramma middelen beschikbaar voor woningbouw: 2,5 miljard voor het ontsluiten van (nieuwe) woningbouwlocaties, en 5 miljard voor het versnellen van woningbouw. De inzet van de propositie is om met dit kabinet tot een extra Rijksbijdrage van 500 miljoen (inclusief BTW) voor de Merwedelijn te komen. Daartoe bieden de regiopartners een bijdrage van 200 miljoen (100 miljoen van de gemeente Utrecht en 100 miljoen van de provincie Utrecht).

Het Rijk vraagt in alle verstedelijkings- en regionale ov-projecten een financiële bijdrage van de regio. Een propositie zonder concreet aanbod van regionale cofinanciering maakt geen kans. In het proces naar de Voorjaarsnota 2025 starten we de zoektocht naar 100 miljoen euro voor gemeentelijke cofinanciering, aanvullend op de eerder toegezegde bijdrage van 200 miljoen euro aan de MIRT-verkenning ov en wonen. De eventuele verhoging van de regionale bijdrage is uiteraard onder voorbehoud van besluitvorming van uw raad.

Met deze middelen kunnen we 19.000 extra woningen bouwen (in de A12-zone 15.000 woningen en in het USP 4.000 woningen) bovenop de 25.500 woningen in Groot Merwede die we in het BO MIRT 2022 hebben afgesproken. Ook biedt deze stap de basis voor de ov-ontsluiting voor Rijnenburg, en daarmee het vertrouwen om tot een overeenkomst over Rijnenburg te komen met grondeigenaren en overheden over de ontwikkeling van dit gebied, zoals beschreven in de propositie.

De propositie loopt vooruit op de uitkomsten van de verdiepingsfase van de MIRT-verkenning. Hierin worden de haalbare varianten van de Merwedelijn meer in detail uitgewerkt. Op basis daarvan zal richting de zomer een (voorlopig) voorkeursalternatief (VKA) worden bepaald. Het voornemen is om dit VKA op het BO MIRT in november 2025 vast te stellen, inclusief financiële afspraken, onder voorbehoud van een kaderstellend besluit in raden en staten.

In de propositie komen meerdere inhoudelijke trajecten samen die zijn besproken in zowel het BOL als het BO MIRT. In de rest van deze brief worden de overige agendapunten en gemaakte afspraken toegelicht.

BO Leefomgeving

Het BO Leefomgeving (BOL) stond het teken van kennismaking met de nieuwe bewindspersonen, het programma NOVEX en een toelichting op de Rijksinzet voor woningbouw voor de komende jaren.

Programma NOVEX

Provinciale invulling voor de Nota Ruimte

Tijdens het BOL hebben Rijk en provincie Utrecht afgesproken om toe te werken naar wederkerige afspraken in een Ruimtelijk Arrangement. Vooruitlopend daarop is in het BOL al een aantal afspraken gemaakt:

- De Metropoolregio Utrecht (MRU) neemt het initiatief om een 'Investeringsagenda voor de Utrechtse gezondheidsmetropool' op te stellen. Hiermee wordt in kaart gebracht wat het gezondheidscluster in de MRU nodig heeft om het verdienvermogen en de Europese koploperpositie op het gebied van gezondheidsinnovatie toekomstbestendig te houden. Zowel ruimtelijk als qua talent. Dit als basis voor een gesprek met het Rijk over samenwerking.
- Rijk en regio organiseren één of meerdere bijeenkomsten over de inpassing van energiestructuren i.r.t. andere ruimtelijke functies en kwaliteiten, bijvoorbeeld in de vorm van een 'Energy Board special'. Hierin wordt naar de integrale afstemming met betrekking tot de langere termijn gekeken.

- Rijk en regio kijken binnen het lopende gezamenlijke onderzoek van het Kromme Rijn Linielandschap of het verbinden van sectorale programma's benut kan worden om groen mee te laten groeien met verstedelijking.

Uitwerking NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort

Voor het NOVEX-gebied Utrecht-Amersfoort stond het eerste concept van de uitvoeringsagenda ('het Adaptief Programma') op de agenda. Deze kunt u lezen op de [website van U Ned](#). Het Adaptief Programma wordt als instrument ingezet om keuzes voor de voortgang op verstedelijking in beeld te krijgen. De eerste keuze voor de gemeente Utrecht zal gaan over de ov-ontsluiting van Groot Merwede en Rijnenburg, zie de paragraaf hierboven over de Propositie Groot Merwede en Rijnenburg.

Toelichting Rijksinzet woningbouw

In het BOL is toegelicht hoe het Rijk van plan is om de beschikbare middelen uit het regeerprogramma te verdelen. De komende periode werkt het Rijk de investeringsrichtingen, uitgangspunten en criteria voor de inzet van deze middelen verder uit. Het is de bedoeling om deze uitgangspunten op de Woontop in december 2024 te bekrachtigen tussen Rijk, regio en andere partijen die bij de woningbouw en infrastructuur betrokken zijn. Rijk en regio zullen daaropvolgend tijdens het BOL komend voorjaar, afspraken maken over de inzet van de gebiedsgerichte middelen voor de 'reguliere' woningbouwlocaties. Investeringsafspraken gericht op ontsluiting en inrichting van grootschalige woningbouwgebieden zoals Groot Merwede Rijnenburg, volgen naar alle waarschijnlijkheid in het BO MIRT in het najaar van 2025.

BO MIRT

In het BO MIRT is de ov-ontsluiting ten behoeve van Groot Merwede en Rijnenburg besproken en hebben we als regio de propositie aangeboden. Daarnaast ging het over de voortgang op diverse dossiers verstedelijking en mobiliteit, de Herprioritering Mobiliteitsfonds en de overdracht Merwedekanaal. Voor diverse dossiers hebben we afspraken gemaakt:

Draaiend houden van de snelweg

In het BO MIRT van 2022 heeft het Rijk besloten om 100 miljoen beschikbaar te stellen ten behoeve van de autobereikbaarheid voor het (hoofd)wegennet van de NOVEX woningbouwlocatie Groot Merwede tot en met 2030. Het bedrag van 100 miljoen is verdeeld in twee delen:

1. 50 miljoen is beschikbaar voor (landelijke) maatregelen op het gebied van verkeersmanagement, incidentmanagement en *smart mobility*. Deze maatregelen zijn landelijk uitgewerkt, met input vanuit onze regio, zodat deze voor alle 'ringen' in Nederland kunnen worden ingezet. Het gaat hierbij om maatregelen voor het optimaal benutten van de wegcapaciteit (verkeersmanagement), het inzetten op het voorkomen en het snel wegwerken van verstoringen zoals ongelukken (incidentmanagement), en als laatste het maximaal inzetten op een goed geïnformeerde reiziger (*smart mobility*).
2. De andere 50 miljoen is beschikbaar voor infrastructurele maatregelen die positief bijdragen aan het functioneren van de Ring Utrecht. IenW, Rijkswaterstaat en de regio (provincie, U10 en gemeente Utrecht) zijn tot een pakket aan maatregelen gekomen. Daarbij gaat het om door Rijkswaterstaat aangedragen capaciteitstoevoegingen aan twee verbindingbogen in Knooppunt Lunetten en onderstaande door de regio aangedragen maatregelen:
 - Maximaal 9 miljoen inclusief btw voor divergerende diamant aansluiting A2-N230: door de realisatie van een divergerende diamant-kruising wordt terugslag van file op de A2 op het

onderliggend wegennet voorkomen en de doorstroming van autoverkeer op de N230 richting Amsterdam en Utrecht verbeterd.

- Maximaal 12,5 miljoen inclusief btw ter (stapsgewijze) realisatie van de corridorhub Vianen.
- Maximaal 7,5 miljoen inclusief btw voor de aanpassing van de aansluiting A2 op de hub Papendorp. Deze maatregel sluit aan op de ontwikkeling van Hub XL en draagt bij aan verbetering van het ov op de BRT-verbinding Breda-Gorinchem-Utrecht.

Herprioritering Mobiliteitsfonds - Ring Utrecht/NRU

In het kader van de Herprioritering Mobiliteitsfonds heeft het ministerie van IenW aangekondigd de gepauzeerde projecten gefaseerd weer op te starten (één per jaar) en met kleine maatregelen de bereikbaarheid in heel Nederland en in iedere regio zoveel mogelijk op orde te willen brengen en houden. Daarvoor wordt van alle gepauzeerde projecten het planflexibel budget / herstartbudget volledig afgeroomd. De projecten blijven wel in het MIRT-overzicht. Voor onze regio heeft dit impact op de twee projecten knooppunt Hoevelaken en de Noordelijke Randweg Utrecht (NRU).

Voor knooppunt Hoevelaken is afgesproken dat het Rijk in samenspraak met de regio kijkt naar de mogelijkheden van fasering en opdeling in kleinere projecten. Om ook op korte termijn voortgang te houden in de bereikbaarheids- en verstedelijkingsopgaven van de regio, hebben Rijk en de regio Amersfoort afgesproken ieder € 50 miljoen (inclusief BTW) voor een maatregelenpakket beschikbaar te stellen en in 2025 verder uit te werken.

Dit maatregelenpakket bestaat uit acht maatregelen, waarvan er drie de gemeente Utrecht aangaan:

1. Doorfietsroute Amersfoort - Soesterberg - Zeist - Utrecht Science Park
2. Doorfietsroute Baarn - Soest - Bilthoven - Utrecht CS
3. Pre-verkenning Bus Rapid Transit (BRT) Amersfoort – Utrecht Science Park

Voor de NRU is onze inzet op een samenhangende besluitvorming over het Tracébesluit/ARU en de NRU herbevestigd. De minister van IenW heeft toegezegd de komende periode met ons in gesprek te gaan over de NRU en het ARU. Wij hebben de minister van IenW gevraagd in de komende tijd met ons in gesprek te gaan over mogelijke onduidelijkheden over en verschillen in interpretaties van het ARU. Dit om de kansen en mogelijkheden die het regioalternatief biedt nader toe te lichten. Wij verwachten dat hiermee het ARU, na de uitspraak van de Raad van State, op een inhoudelijk correcte manier onderdeel van besluitvorming in de Tweede Kamer kan zijn. Op 25 oktober 2024 heeft u een aparte [raadsbrief](#) ontvangen over het Alternatief Ring Utrecht.

Tevens hebben we tijdens het BO MIRT mondeling toegelicht dat we als regio in gesprek zijn over de NRU, naar aanleiding van de variantenstudie over de lange termijn van de NRU. Naar verwachting ontvangt u hierover eind dit jaar een aparte raadsbrief.

Korte Termijn Aanpak/Goedopweg

De programmalijn Korte Termijn Aanpak van U Ned (ook wel het programma Goedopweg genaamd) heeft dit BO MIRT een eenjarige bijdrage van het Rijk ontvangen voor de voortgang van het programma. In volgend BO MIRT 2025 moeten we opnieuw afspraken maken voor de voortgang van het programma tot 2030. Over de onderliggende samenwerkingsafspraken bent u 18 juni 2024 geïnformeerd in de [raadsbrief Stand van zaken Mobiliteitsmanagement/Goedopweg](#).

Fietsnetwerken op orde

Tijdens het BO MIRT zijn afspraken gemaakt om fietsnetwerken op orde te krijgen. We hebben afspraken gemaakt om de doorfietsroute Dom-tot-Dam samen uit te werken met het Rijk. D

Burgemeester en wethouders

Datum 12 november 2024
Ons kenmerk 12802940

aarnaast heeft de Provincie Utrecht afspraken gemaakt over doorfietsroutes die ook de gemeente Utrecht aangaan. Dit gaat om een rijksbijdrage van 1,5 miljoen euro voor de realisatie van de doorfietsroute IJsselstein-Nieuwegein-Utrecht en 1,5 miljoen euro voor de realisatie van de doorfietsroute Houten-Bunnik-Utrecht Science Park.

Overdracht Merwedekanaal

Rijk, gemeente Utrecht en het Hoogheemraadschap De Stichtse Rijnlanden (HDSR) spraken in het BO MIRT af om te streven naar een overdracht in het voorjaar van 2027. Het Rijk heeft aangegeven een budget van ten hoogste 125 miljoen euro beschikbaar te stellen. De komende twee jaar worden gebruikt om een conceptovereenkomst uit te werken met daarin afspraken over o.a. de assets, beheer en onderhoudstaken, overdrachtsdatum, overdrachtsvergoeding en resterende risicoverdeling. Mocht het budget van 125 miljoen euro voor de overdracht ontoereikend blijken, dan gaan partijen opnieuw in gesprek. Deze overeenkomst wordt ter goedkeuring aangeboden aan uw raad, het algemeen bestuur van HDSR en het Rijk. Zoals toegezegd in de commissie MGOR van 17 oktober 2024 komen we bij uw raad terug in de eerste helft van 2025.

Betrokkenheid raad

Op 4 december a.s. wordt de jaarlijkse U10-Radenbijeenkomst georganiseerd, waarop een aantal BO MIRT onderwerpen op de agenda staat. U kunt zich hier binnenkort voor aanmelden via de [Website U10-Radenbijeenkomst](#). Daarnaast verwachten we uw raad zoals hierboven beschreven richting de zomer een kaderstellend besluit over het voorkeursalternatief van de MIRT-verkenning ov en wonen voor te kunnen leggen. Verder worden de tussen Rijk en regio gemaakte afspraken op dit BOL en BO MIRT opgepakt. Over onze inzet, de inhoudelijke keuzes en financiering blijven wij met uw raad in gesprek. In ieder geval zal dat zijn voor het volgend BOL, dat in juni 2025 zal plaatsvinden.

Hoogachtend,
Burgemeester en wethouders van Utrecht,

de secretaris,

de burgemeester,